

## O čem je vlastně projekt ŠIK??

*„Připravovat budoucnost znamená vytvářet přítomnost.“*

*Antoine de Saint - Exupéry*

Snad nikdo z nás nepochybuje o tom, že prevence se vyplatí. Náklady na terapii jakýchkoli poruch, nemocí či sociálně nežádoucích jevů jsou mnohonásobně vyšší než náklady vydané na úsilí těmto jevům předcházet.

Problém je však v tom najít tu „správnou cestu“ prevence. Jinými slovy, jak zařídit, abychom na cílovou skupinu působili skutečně efektivně, abychom oslovili co největší počet jedinců, abychom dokázali identifikovat jedince přímo ohrožené a aby naše práce měla přítom kontinuální a celostní charakter.

Je zřejmé, že ne každá preventivní metoda působí na všechny děti a mladé lidi naprosto absolutně. Přesto se preventisté nevzdávají a za úspěch považují i jediný dětský osud, který se jim snad podařilo pozměnit k lepšímu. Otázkou však je, zda se můžeme spokojit s takovým – možná trochu pohodlným - postojem a dělat prostě jen svoji práci, aniž bychom netrpěli jistou „nervozitou“ z toho, že spoustu dalších dětských životů zkrátka neovlivníme.

**Za východisko z této situace považujeme hledání různých cest, jak prevenci patologických jevů provádět. Jinými slovy také efektivní spolupráci jednotlivých subjektů, které preventivní programy realizují.**

Cíl je společný – vést děti a mladé lidi k odpovědnosti za sebe, své zdraví i svůj život, k odpovědnosti také za své blízké, vést je ke zdravému životnímu stylu, aktivnímu trávení volného času tak, aby v budoucnosti byli zralými osobnostmi, které dokáží zvládat náročné životní situace na základě vlastních zdrojů, žijí bez jakýchkoli závislostí, nejsou pachateli trestných činů, dokáží vytvořit zdravou rodinu a mají zájem i na vhodných životních podmínkách pro další generaci.

Za vysoce efektivní považujeme v oblasti prevence bezesporu přímé a dlouhodobé působení preventistů na danou cílovou skupinu. Významné a účinné je také systematické školení těch, kteří se s dětmi a mladými lidmi dostávají do kontaktu v podstatě dennodenně, tedy učitelů základních a středních škol, včetně preventistů, kteří na těchto školách působí.

**Autoři projektu ŠIK CZ si jsou tohoto faktu naprosto vědomi. V žádném případě nemají ambice ani cíl tyto osvědčené a kvalifikované projekty nahrazovat. Právě naopak. Usilujeme jinou cestou o dosažení stejných cílů a domníváme se, že nejlepší reakcí na naši existenci je vzájemná spolupráce.**

### **Co je tedy obsahem našeho projektu a proč jsme přesvědčeni o jeho efektivitě?**

Vycházíme ze známých poznatků obecné a ontogenetické psychologie:

- mladí lidé v době dospívání se nebudou přizpůsobovat nám, musíme se přizpůsobit my jim, pokud jim chceme něco sdělit – zejména ve způsobu jejich myšlení, prožívání a vyjadřování,
- kódování informace a její uchování v paměti v rámci procesu učení (v tom nejširším slova smyslu) probíhá nejefektivněji, pokud jsou podněty pro nás emocionálně významné,
- zapamatování informací je snazší, pokud působí na víc smyslů (zrak, sluch...) a pokud působí opakovaně,
- i krátké exponování výrazného podnětu, který působí spíše mimovolně, může mít za následek jeho uchování v paměti a jeho pozdější vybavení.

**Cílem projektu ŠIK je oslovit co nejširší skupinu mladých lidí prostřednictvím videospotů, které mají preventivní, osvětově-vzdělávací a informační charakter.** Preventivní videospoty trvají několik vteřin. Jsou vytvářeny tak, aby cílovou skupinu zaujaly – jejich úkolem je tedy žáky a studenty zarazit, rozesmát, ohromit, šokovat, překvapit, přimět je se ušklíbnout, zastydět, zamyslet, pobavit...jinými slovy jejich cílem je vyvolat emoci spojenou s konkrétním sloganem či obsahově sdělným obrázkem.

Tyto spoty si berou za cíl v první řadě poskytovat dětem pravdivé informace z nejrůznějších oblastí lidského života. Jejich cílem je propagovat zdravý životní styl, fair play, toleranci vůči druhým lidem jako něco atraktivního, jako něco, co je „in“. Lze mluvit také o depistážní funkci těchto spotů v rámci prevence šikany, sexuálního zneužívání, domácího násilí, mentální anorexie a bulimie apod. Takto zaměřené spoty apelují a oslovují zejména ty „zdravé“ jedince cílové skupiny, kteří jsou mnohdy jediní, kdo o problému svého kamaráda ví nebo ho tuší.

Obsah spotů se snažíme neustále zkvalitňovat. Za správnost, odbornost a nezávadnost ručí koordinátor preventivních programů, který dále spolupracuje s řadou odborníků z celé České republiky, kteří se na jejich výrobě také podílejí. Spolupráce je realizována třemi možnými způsoby:

- organizace poskytují vlastní videospoty, které chtějí prostřednictvím projektu ŠIK prezentovat,
- organizace poskytují svůj propagační materiál, který mají zájem převést do podoby videospotu,
- organizace se ve spolupráci s koordinátorem preventivních programů společnosti ŠIK CZ podílejí na myšlenkové a obsahové tvorbě nových spotů a stávají se tak oficiálními partnery společnosti.

Takto spolupracujeme například s Linkou bezpečí, s Policií České republiky (preventivně informační skupinou), s občanským sdružením Anabell, s neziskovou organizací Laxus, s Centrem úrazové prevence, s Národním ústavem odborného vzdělávání, s Českou koalicí proti tabáku, s Českou společností AIDS POMOC apod.

Společnost je plně certifikovaná dle ISO 9001. Projekt je budován pod záštitou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva vnitra a ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí, Ministerstvem dopravy a Ministerstvem spravedlnosti.

Někdo by však mohl mít námitky vůči samotné formě předávání informací – spoty jsou pouštěny na velkých televizních obrazovkách. Pedagog zaměřený na výchovu ke zdravému životnímu stylu by jistě mohl namítnout, že trávení volného času během přestávek u televizní obrazovky je nezdravé, pasivní a nefunkční. Toto argumentování je z našeho pohledu naprosto správné a neoddiskutovatelné. Proto bychom rádi zdůraznili, že televizní obrazovky jsou umístěny v dobře dostupných prostorách (jako je například vstupní hala), kudy žáci a studenti často procházejí – do výukových tříd, na hodiny tělocviku, na oběd apod. Obrazovka funguje spíše jako kulisa, kterou oni registrují, pokud tudy procházejí nebo pokud tu z nejrůznějších důvodů na něco čekají. Studenti rozhodně netráví svůj volný čas sledováním obrazovky, rozhodně nemají možnost u obrazovky vysedávat, jako to dělají běžně doma před televizí.

Z těchto důvodů jsou videospoty také vytvářeny takovým způsobem, aby v každém okamžiku sdělovaly zajímavou či potřebnou informaci, která by kolemjdoucího oslovila tak, aby si ji vůbec povšiml a zaregistroval. Nemáme důvod tajit, že v tomto slova smyslu využíváme znalosti z psychologie reklamy pro tvorbu takových spotů, které zanechají v jedinci stopu, ačkoli kolem obrazovky procházel jen několik vteřin.

O efektu takového působení nepochybujeme. Dokladem jeho fungování jsou nám bohužel právě ty miliardy, co jsou každým rokem vydané na to nesčetné množství komerčních televizních, rozhlasových reklam a reklamních billboardů.

Vysílání ŠIKu ovšem využívá mechanismy reklamy pouze pro tvorbu materiálu, který má preventivní, osvětově-vzdělávací a informační charakter. Cílem projektu ŠIK je zabezpečit neustálý přísun kvalitních a žádaných informací, které se týkají následujících oblastí:

- oblast primární a sekundární prevence sociálně patologických jevů,
- oblast nespecifické prevence,
- možnosti dalšího vzdělávání žáků a studentů,
- oblast mimoškolní činnosti a aktivního trávení volného času,
- aktuality ze světového dění, ze světa kultury, techniky.,
- seznamují cílovou skupinu s jejich právy a povinnostmi,
- apelují na mladé lidi, aby při sportu používali ochranné pomůcky,
- poskytují praktické informace do života,

V tomto tematickém výčtu bych mohla pokračovat. Snažíme se obsáhnout co nejširší rozsah témat, která souvisí s potřebami naší cílové skupiny. Naše činnost vlastně výborně připravuje půdu pro příchod preventistů, kteří do škol přicházejí. Jejich práce, jak už jsem zmiňovala, je naprosto nezastupitelná, na druhou stranu časově velmi omezená. Preventista ať chce, nebo nechce, může strávit se třídou pouze omezený počet hodin. **Preventivní projekt ŠIK působí v podstatě celoročně. Proto kombinaci našeho projektu s aktivitami preventistů považujeme za naprosto ideální.**

**Naše cílová skupina je stejná, naše cíle jsou stejné, jen podoba interakce mezi studenty a preventisty je odlišná.**

Věříme, že dokonalou spoluprací i společnost ŠIK CZ může přispět k efektivní prevenci sociálně patologických jevů v naší zemi – byť se jedná o prevenci v netradiční podobě.

Koordinátorka preventivních programů ŠIK CZ

**Kontakt:**

Jana Vosáhlová, ředitelka projektu ŠIK CZ  
774 783 904  
jana.vosahlova@sikcz.cz